

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Pars II. Complectens Regulas circa Privilegia è solo Textu Juris Canonici
desumptas quoad sensum, cùm explicatione aliundè etiam depromptà.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

P A R S I I.

R E G U L A U N I C A.

Complectens Regulas circa Privilegia, è solo Textu Juris Canonici desumptas quoad sensum, cum explicatione aliunde etiam depromptâ.

Inter Tractatus ad Juris Canonici Prolegomena pertinentes, in quibus, de Jure Canonico considerato in genere, agitur, Tractatum de Privilegiis collocamus: hæc potissimum ratione moti, quòd Privilegia, ut infra dicitur, sint quædam Leges; hunc autem Tractatum Tractatui de Rescriptis annectimus ob maximam, quam habent Privilegia, cum Rescriptis Connexionem; sunt enim quodammodo Rescripta, Gratia, cum per ejusmodi Rescripta, ut plurimum acquirantur Privilegia, & circa quamlibet istorum Rescriptorum materiam, versentur: præterea quæ de Rescriptis falsis aut falsitate suspectis, de dubiis, de obscuris, aliaque similia, Privilegiis optime conveniunt adaptantur-ve.

Cæterum, quantum ad Ordinem, quem in tractando de Privilegiis sequemur, servato in aliis Tractatibus, sed maxime in Tractatu de Rescriptis, non ab similibus erit; videbimus siquidem 1. Quid sit Privilegium; 2. Quotplex; 3. Quid peculiare doceat Jus Canonicum circa quamlibet Privilegiorum speciem; 4. Quæ necessaria, ut valeat; 5. Quibus viis acquiratur; 6. Quis dare possit; 7. Quibus dari possit; 8. Quæ Materia, sive circa Quæ versetur; 9. Quæ Forma; 10. Qui effectus; 11. Quomodo interpretandum; 12. Quomodo servandum; 13. Quibus viis amittatur; 14. De Innovatione; 15. De Usurpatoribus & Contemporibus; 16. De Privilegiis in Corpore Juris clausis; 17. De Conservatoribus; 18. De exhibendis Privilegiis, & quâ Formâ.

TITULUS I.

Quid sit Privilegium?

Antequam explicemus, quæ sit Privilegii Natura, notandum, Rem hoc vocabulo significatam in Jure Canonico donari variis nominibus. Vocatur enim 1. Privilegium, quod juxta vocabuli Etymologiam tria significat, quæ eodem recidunt; nempe, Legem privatam, Cap. 25. De Verborum significatione. Privatorum Legem; C. 3. Dist. III. & quod in privato fertur, *ibidem*. Dicitur autem Privilegium, Lex, quia servandum ut Lex, & à Potestate condendi Legem emanat; Dicitur Lex privata, vel Privatorum, quia in favorem quorundam Privatorum conceditur. 2. Indulgentia. Cap. 3. De Privilegiis. 3. Beneficium. Cap. 16. De Regulis Juris in VI. 4. Gratia. Cap. 11. De Concess. Preb.

Hæc autem tria postrema nomina Rei Privilegio significatæ dari videntur, ratione originis; procedit etenim ex misericordiâ, liberalitate, & pietate Concedentis; undè, cum infinita propemodum sint, quæ similem habent originem, quæque non idè similia habent nomina, evidens est, nullum ex his nominibus Rei per Privilegium significatæ proprium esse; restat ergò, quòd aut nullum habeat in Jure nomen proprium, aut si quod habet, non aliud sit, quàm Privilegium, quo ab aliis Gratiis, Beneficiis, Indulgentiis-ve distinguitur.

Notandum etiam, quodvis Privilegium, vel à Jure Communi eximere, vel aliquid contra Jus Commune, aut præter Jus Commune concedere. His notatis.

Tom. I.

Quæ propriam Privilegii Naturam continens, totam ferè hujus Tractatus Materiam explicat.

Privilegium est Lex privata à Lege Communi eximens, vel aliquid contrâ, vel præter illam Legem, concedens.

Dicitur de Privilegio, quòd sit Lex privata, ob Primam allatam rationem.

Additur, à Communi Lege eximens; quia unus ex effectibus Privilegii interdum est, quòd eximat à communi obligatione per Leges aliis impositâ, veluti cum Subditos à Jurisdictione Superioris subtrahit.

Additur, quòd aliquid contrâ Legem Commune concedat; quia jura, quæ Quibusdam Jure Communi debentur, in alios quandòque transfert, ut cum debita Parochis Decimæ aliis percipiendæ dantur.

Postremo additur, quòd præter Legem Commune aliquid concedat; quia jura aliis Lege Communi debita nonnullis communicantur, quibus tali Lege non debentur, ut cum Honores & Ornamenta Episcopalia Abbatibus permittuntur.

Ex Dictis in hoc Titulo sequitur, 1. Quòd Privilegium quandòque idem sit cum Dispensatione, nimirum, cum in exemptione à Lege Communi consistit; quo casu Privilegium non immeritò vocatur Indulgentia, ipsique applicari potest quidquid dictum est de Naturâ, Causis, Effectibus Dispensationis, dum de Vicario Generali tractatum est, idèoque hoc in Tractatu de Privilegiis multa omittentur de industria, ne, quæ in memorato Tractatu dicta sunt, sine necessitate in isto repetantur: id ergò advertat Lector, ne quæ Tractatui isti desunt, Autorem præterfugisse existimet, sed multò magis, ut illa citato loco querat, eaque discat quæ ignorare non debet.

2. Quòd si quandò Privilegium de Jure Communi esse dicatur, seu ad Jus Commune pertinere, Jus Commune non sumatur pro Lege, quâ major Reipublicæ Pars ligatur & regitur, quæque idcirco Lex Communis rectè nuncupatur; sed pro Legibus Generalibus ad Reipublicam regendam necessariis, quo sensu non solum Privilegia rigorosè sumpta, sed & Dispensationes justæ de causâ concessæ, imò & Leges pœnales de Jure Communi esse dicendæ sunt, cum Dispensationes justæ, Legesque pœnales, inter necessaria ad rectam Reipublicæ administrationem recendendæ sint; De quibusdam speciatim dicitur, quòd sint de Jure Communi, quia Corpore Juris includuntur, Jus Commune continente.

TITULUS II.

Quotplex sit Privilegium?

R E G U L A.

Non aliæ Privilegii Divisiones è Jure Canonico colliguntur, quàm istæ.

I. Privilegium, C. 16. 17. De Privilegiis. C. 5. De Arbitris, est vel Totale, vel Partiale.

Totale, quandò Abbatia eximitur in Capite, & in Membris, à totâ Episcopi Jurisdictione.

Partiale, quandò eximitur tantum in Capite, non in Membris; in parte, non in toto, ab hujusmodi Jurisdictione: vel quandò Persona exempta est tantum ratione unius rei, non alterius; unius loci, non alius.

II. Cap. 16. 21. De Privilegiis, vel est Personale, vel Reale, vel Locale.

Personale, quale, quo Episcopo permittitur, ut Beneficiorum suæ Diœcesis fructus per quoddam tempus percipiat.

Reale, quale, quo agri Monachorum à Decimarum solutione eximuntur.

Locale, quale, quo conceditur Monasterio, ne possit ab Episcopo Censuris percipi.

III. *Cap. 6. De fide Instrum.* Aliud est Privilegium *Donationis*, aliud *Confirmationis*.

Donationis, quale, quo acquirendi Incapaci res immobilitatis donatur.

Confirmationis, quale, quo hujusmodi Donatio confirmatur.

IV. *C. 2. De Præbendis in VI.* Aliud in *Corpore Juris clauditur*, aliud *non*.

Prioris Generis est, illud, quo Monachi à Lege Diocesana solvuntur.

Posterioris est, illud, quo Nonnulli Canonici Sedi Apostolicæ immediatè subiiciuntur.

Vide FAGNANUM circa Privilegium *Prioris generis* in *Cap. 11. de Major. & Obed. n. 35.*

V. *C. 12. De Foro Competenti. C. 36. De Sentent. Excommuni.* sunt Privilegia, quæ dantur *Membris in honorem totius Corporis*; qualia, quæ conceduntur Clericis, ne possint à Judice Sæculari quibusdam in Casibus judicari, nevé à quovis violenter percipi, quin sit ipso facto excommunicatus. Sunt alia, quæ, *nullâ habitâ ratione Corporis, Membris conceduntur*; tale est, quo quis fit ad Dignitatem Eligibilis, ad quam Jure Communi vel Particulari Ineligibilis erat; quale etiam, quo Pallii usus Episcopo conceditur. *C. 5. Dist. C.*

VI. Aliud est Privilegium *Scriptum*, aliud *non Scriptum*.

Scriptum, quale, quod Canone, vel Rescripto conceditur.

Non Scriptum, quale, quod Præscriptione, vel Consuetudine acquiritur.

VII. Aliud *Communi Juri contrarium*, aliud eidem *Juri conforme*.

Prioris exempla passim habentur in Canone ac talia sunt pleraque eorum, quæ in *Corpore Juris continentur*, quæque colliguntur *TITULO. XVI.*

Posterioris exemplum legitur *Cap. 18. De Verborum Significatione.*

VIII. Aliud est *falsum*, *CLEM. 2. De Privilegiis.* hujus generis exemplum præbet; vel *Falsitatis Suspensum*, quale, quod à Concedente, cui tribuitur, non emanavit, vel non emanasse videtur; Aliud est *Verum* vel ab omni falsitatis specie alienum, quale, quod concessum est ab eo, cui tribuitur, vel concessum justè creditur.

TITULUS. III.

Quid Peculiare habeatur in Jure Canonico circa diversas Privilegii species.

REGULA.

Non alia in *Corpore Juris Canonici* habentur circa quæsitum in §. quàm ista.

I. Privilegium *Personale. C. 6. De Institutione C. 7. De Regulis Juris, in VI.* sequitur Personam: hinc pereunte Personâ, perit; hinc, eadem transeunte è Loco in Locum, cum illâ transit.

II. *Cap. 6. De Instituti. C. 33. De Privil.* Res semel Privilegiata, est semper Privilegiata, nisi aliud in Privilegio exprimat: durat ergo rei Privilegium, quandiu res, gaudetque Privilegio quicumque illam possidet, transit enim res cum Privilegio suo ad quemlibet Possessorem, sicut ad eundem transit cum onere suo. Hinc, si Dignitatis Possessor annexum Dignitati Privilegium abjuret, non perit Privilegium quoad Dignitatem, sed quoad Personam tantum. Ad cuius intelligentiam Nota, in Privilegio, sicut in Dignitate, distingui posse proprietatem & usum; proprietatem Privilegii annecti Dignitatis proprietati, usum verò, usui; undè cum Dignitatis Possessor non habeat nisi illius usum, hinc fit, ut solo Privilegii usu potiat. Inferitur hæc Observatio ex *C. 6. citato.*

III. Privilegiati ratione Loci, Privilegium amittunt,

si ex illo exeant. *C. 16. 21. De Privil.* Hinc Monasterii vel Collegii Membra, quæ ratione Loci, in quo habitant, ab Ordinario Censuris ligari non possunt. *C. 1. De Privilegiis in VI.* iis subduntur, si illinc discesserint; hinc etiam, quicquid ab Exemptis ratione Loci fit, vel possidetur, extrâ Exemptionis Locum, Ordinarii Jurisdictioni subjicitur; undè, si delinquant, si contrahant, si rem possideant, ratione Delicti, Contractus, Rei, Episcopo subduntur. *Cap. 6. De fide Instrum.*

IV. Unum & idem Privilegium non potest simul esse *Donationis* & *Confirmationis*; sed istud illud supponit, adeò ut illius meminisse debeat, & sit nullius roboris, si illud non præcesserit, vel non valuerit. *ibidem Cap. 13. de Sent. & re jud.*

Si confirmetur validum Privilegium à Superiore Concedentis, novam & majorem accipit auctoritatem.

V. Privilegia in *Corpore Juris* clausa, sunt duplicis generis; sunt enim quædam, quæ haberi possunt tanquam Pars *Juris Communi*: talia sunt Privilegia Archiepiscoporum & Patriarcharum; conveniunt siquidem omni Archiepiscopo, & omni Patriarchæ, ideòque Commune Jus ergà illos faciunt; talia sunt etiam Privilegia quæcumque omnibus Regularibus communia, sunt etenim hæc Privilegia Jus Commune ergà Regulares.

Sunt quoque alia Privilegia, quæ censenda sunt velut Exceptiones *Juris Communi*; talia sunt, quæ quibusdam Regularibus conceduntur de non solvendis Decimis è terris, quas propriis manibus excolunt, vel de percipiendis Decimis Parochiarum, quarum Patroni sunt.

Privilegia in *Corpore Juris* clausa. *Cap. 10. De Rescriptis in VI.* ab aliis differunt in eo, quòd illis derogatur per Constitutiones contrarias, etsi de illis expressam mentionem non faciant; aliis verò Privilegiis nulla fiat Derogatio, nisi expressa sit in hujusmodi Constitutionibus; differunt etiam in eo, quòd qui Posterioribus innititur, illa exhibere debeat; non idem qui Prioribus.

VI. Privilegia *Juri Communi* contraria, *Cap. 18. De Consuetud.* sicut & Rescripta, Consuetudo, Statutum, Præscriptio, eidem *Juri* opposita, quoad fieri potest, restringenda.

VII. Privilegia toti *Corpori* concessa, sunt duplicis generis, alia enim concessa sunt in Bonum & Commodum cuiusque Membri; alia verò in Honorem totius Corporis. *C. 12. De For. Compet.* Priori generi renuntiari potest à quolibet Membro: Posteriori verò non potest; cuius ratio: Quilibet proprii Commodi Dominus est, *Cap. 36. De Sententiâ Excommunic.* sed non Commodi & Honoris alieni.

Ob parem rationem. *C. 5. De Arbitris*, nulla Ecclesia, nullum Monasterium renuntiare potest Privilegiis, quibus illorum Ordinarius Superior illa sibi immediatè justâ de causâ subjecit, (Nota Exemptos in Gallia validè renuntiare Exemptioni sine Summi Pontificis consensu) nisi accedat hujusce Superioris assensus, ut accedere videtur tacitè Renuntiationi, quæ Præscriptioni annectitur.

VIII. Partiale Exemptionis Privilegium *Cap. 10. De Privileg. in VI.* his & consimilibus modis dignoscitur, nempe, si concessa circa aliqua exemptione, addatur quòd *in indicium perceptæ libertatis solvetur annuus Census Ecclesie Romanæ.* Idem, si post illam adiciatur, ea Clausula in *Speciales Ecclesie Romanæ Filios assumpti sunt.*

Totale verò Exemptionis Privilegium his locutionibus exprimitur, nempe, si dicatur in Privilegio, vel in sententiâ super Exemptione principaliter pronuntiata, *Ecclesiam esse exemptam*; vel *juris BEATI PETRI existere*; vel *ad jus & proprietatem Ecclesie Romanæ*, vel *ad Romanam Ecclesiam specialiter*, vel *sine medio*, vel *etiam simpliciter pertinere*; vel *Ecclesiam esse liberam*; vel *Romanæ Ecclesie Libertate potiri*; vel demùm *hujus Ecclesie Ministros in proprios & speciales subiectos recipi*

recipi; vel in hoc speciali gaudere prerogativa; vel in indicium perceptæ Libertatis annum Censum Ecclesiæ Romanæ solvere; vel Papam ab Ordinarii Potestate illam eximere; vel nolle, ut isse audeat in illâ Cathedralam collocare, aut imperet, faciatur aliquam Ordinationem, etsi levissimam. Cap. 5. De Restitut. in integrum. Cap. 10. de Privil.

IX. Privilegium habendum est verum, cujus tenor invenitur incorruptus in Regeſto illius, qui concessisse dicitur.

Non sunt judicanda falsa Privilegia, vel falsitatis suspecta propter abrasionem in loco non substantiâli: Cap. 3. De fide Instrument. & GLOSS. in Verbo Possessionibus, ut si quæ conceduntur circa Immunitates Possessionum, abradantur in loco, in quo Possessiones enumerantur, & abrasio respiciat tantum vel nomina, vel situm Possessionum, quæ aliâ verè ad Privilegia-tum pertinent.

Nota obiter, quòd loco Possessionibus, legendum videatur cum Cujacio, Positionibus vel Propositionibus, quæ hic nihil aliud sunt, quàm Facti narratio vel expositio, quòdque ista lectio alii, quæ in omnibus Codicibus habetur, sit præferenda, etsi in nullo Codice reperitur, cujus ratio est, quia lectio ista omnem ambiguitatem tollit, sensumque efficit congruum, qui talis est, Rescriptum Justitiæ non est falsum judicandum, nec falsitatis suspectum, etsi Litura sit in Narratione Facti, cum Privilegia, ut potè Rescripta Gratia, quæ falsa vel falsitatis suspecta facilius præsumuntur, non censentur falsitati veræ vel apparenti obnoxia, si in Facti expositione abradantur.

Si verò communis lectio retineatur, non nulla sub-intelligenda sunt, ut apprensus sensus habeatur, qualis, quem suprâ cum Glossâ, ac Interpretibus, qui eam communiter sequuntur, excogitavimus.

Adversario Privilegia falsitatis arguere volenti exhibenda sunt. Cap. 4. De fide Instrumentorum, idque in Loco congruo & securo.

Pendente lite circa falsitatem Privilegiorum, inviolabiliter observanda est Sententia, quæ illorum obtentu antea lata est. *ibidem*.

Privilegium sine falsitatis vitio esse videtur. Cap. 12. De Privilegiis. Si sine reprehensione Bullæ, Chartæ vel Litteræ appareat; omnis enim falsitatis Nota ex defectu Formæ desumitur. C. 6. De fide Instrum. defectus autem hujusmodi respicit, vel annotationem Indictionis, Scripturam Notarii, abrasionem, vel lituras: quæ omnia ad Litteram reducuntur, vel Sigillum, quod idem est cum Bullâ, vel Chartæ qualitatem, quæ tangitur voce Charta.

TITULUS IV.

Quæ necessaria, ut Privilegium valeat?

REGULA I.

Non valet Privilegium, nisi in eo exprimentur, quæ exprimenda sunt in Rescripto Gratia, ut valeat istud.

C. 22. De Verborum significatione. C. 19. de Præscription.

REGULA II.

Quæ irritant Legem, irritant etiam Privilegium.

C. 19. De Testibus, è quo colligitur, Privilegia Rationi contraria non valere, sicut nec Leges: Hinc, sicut Lex à non Habente potestatem condita, nulla est; ita Privilegium ab eo, qui concedere non valet, concessum, irritum est; undè nullius sunt roboris, tam Privilegium circa Temporalia ab Ecclesiâ concessum, quàm Privilegium circa Spiritualia à Principe datum.

REGULA III.

Privilegium, quod in alterius præjudicio conceditur, non valet, si istud à Concedente ignore-

tur, habendumque subreptitium, nisi motu proprio concessum fuerit.

Cap. 3. De Decim.

Hinc Privilegium super re litigiosa, pendente lite, concessum, non valet, Cap. 5. Ut lite pendente, nisi de lite mentionem faciat; hinc, si adverteatur compositioni inter aliquos facta, non valet nisi de compositione in eo fiat mentio.

Hinc, quoties subsistere potest Privilegium, sine alterius præjudicio, censendum est concessum sine tali præjudicio.

REGULA IV.

Si instrumentum, à quo originem accepit Privilegium, non valet, nec etiam Privilegium valet.

Cap. 13. De Sentent. & Re Judic.

REGULA V.

Privilegium Posterius, nisi de Priori, cui ad-versatur, mentionem faciat, non valet.

Cap. 14. De Præscript.

REGULÆ RATIO. Ignoratum præjudicium Concedentem à concedendo Privilegio dimovere potuisset.

REGULA VI.

Ut valeat, quoad effectum Privilegium, requiritur, ut illius notitia perveniat ad eos, quorum interest; nisi alicui potestatem adimat in alterius favorem; tunc enim sufficit, ut innotescat ei, cui favor.

Cap. 1. De Concess. Præb. in VI.

Hinc, si Privilegium alicui detur, quo ab Ordinario excommunicari nequeat, vel quo Beneficium primò vacaturum alii, quàm sibi conferri non possit, valet Privilegium, quoad effectum, etsi Ordinario notum non sit, sed soli Privilegiato; hoc enim Casu Excommunicatio, quâ Privilegiatum Ordinarius ligaret, nulla foret; Collatio quoque facta alteri, quàm Privilegiato, nullius roboris esset. *ibidem*.

TITULUS V.

Quibus Viis acquiratur Privilegium, vel non?

REGULA I.

In Corpore Juris non aliæ habentur Viæ, quibus Privilegium acquiratur, quàm istæ.

I. Canone à legitimâ Potestate condito. C. 8. CAUSÆ IX. QUÆST. III.

II. Rescripto ejus, cujus est Privilegium concedere. Cap. 8. Citato.

III. Consuetudine, quæ ad hoc esse debet rationalis & legitimè præscripta. C. 11. De Consuet.

IV. Præscriptione, quæ Quadragenaria esse debet, si de aliis Ecclesiis agatur, quàm de Ecclesiâ Romanâ, contra quam nulla valet nisi Centenaria. Cap. 14. De Privil. C. 4. 6. 13. 14. 17. De Præscript.

Differt autem Consuetudo à Præscriptione, in eo, quòd Præscriptio potest esse unius, Consuetudo non est nisi plurimorum.

V. In statum superiorem vel parem erectione. Cap. 16. De Major. & Obed. Hinc Ecclesiâ Archidiaconum subdita, si in Cathedralam erigatur, illi subesse desinit; Idem de Capellâ Parochiæ subiectâ, si in Parochiam erigatur.

REGULA II.

Non aliis Viis acquiritur Privilegium, quàm expressis in Jure.

RATIO: alia Via excogitari nequit, quæ ad aliquam istarum non reducatur.

REGULA III.

Non acquiritur Privilegium Usurpatione & Surreptione.

C. 21. 22. DIST. XCIII.

TITULUS VI.

Qui Privilegia dare possint, quique in Canone id posse dicantur?

REGULA I.

Quicumque Leges vel Statuta condere potest, Privilegia quoque circa illa concedere potest.

REGULÆ RATIO. Ejus est solvere, cujus est ligare.

REGULA II.

Quando Privilegium Legi vel Consuetudini Universali opponitur, ab eo solo dari potest, qui à tali Lege dispensare potest.

C. 8. DIST. C. probat, tale Privilegium à Papâ concedi posse; Idem probat, C. 9. de Offic. Ordin. C. 8. CAUS. IX. QUÆST. III.

REGULA III.

Temerarium & indignum est, aliquem propriâ autoritate præsumere, quod alii, certâ ratione inspectâ, singulari concessum fuit Privilegio.

Cap. 9. De Privil.

REGULA IV.

Unum & idem Privilegium tam à Prælato Inferiori, quam à Superiori simul concedi potest.

Cap. 14. De Privileg.

REGULA V.

Privilegia, quibus Concedens alienos Subditos sibi immediatè subjicit, non ab alio manare possunt, quam ab Habente potestatem supremam.

Inferitur ex Cap. 9. De Offic. Ordin. Inferitur quoque ex omnibus Locis, in quibus vetatur Metropolitanò, ne in primâ instantiâ judicet, qui sibi non immediatè subsunt.

Hinc et si Metropolitanus, Primas, Patriarcha, sint Episcopis Superiores, non leguntur in Canone posse istorum Subditos sibi immediatè subjicere; de Papâ verò pluriès legitur id posse. Cap. 12. 13. De Privileg.

In Galliâ non valent hujusmodi Privilegia, nisi consentiant Prælati, quibus nocent.

REGULA VI.

Qui in Jure Canonico Privilegium dare posse dicuntur, hi sunt.

I. Papa Cap. 8. CAUS. IX. QUÆST. III. C. 12. 13. 14. De Privileg. & passim alibi.

II. Episcopus C. 14. De Privileg. C. 6. De Relig. Dom. C. 13. De Sent. & Re Jud. C. 5. De His, quæ sunt in part. decisa. Cui ad hoc necessarius est liber Capituli sui consensus, si Rem, vel Personam, vel Locum à suâ Jurisdictione eximat: Exemptio enim hujusmodi est quædam alienatio.

III. Concilium Particulare C. 46. CAUS. XVI. QUÆST. I.

IV. Concilium Generale C. 2. junctâ Correct. Rom. Nota & C. 17. CAUS. XXV. QUÆST. II.

TITULUS VII.

Quibus dari possunt Privilegia? Quibus de Causis? & Quomodo danda?

REGULA I.

Quibuscunque dari possunt Leges, Privilegia dari quoque possunt, si Gratiis quibusque Indignos exceperis.

REGULÆ RATIO. Privilegia sunt Leges privata. EXCEPTIONIS RATIO. Privilegia sunt Gratia.

REGULA II.

Collegio, quod nondum existit, Privilegia, sicut nec Leges, dare non convenit.

C. 5. De Eccles. adif.

REGULA III.

Privilegia, tam quæ à Jure Communi eximunt, quam quæ Concedenti vel Aliis sunt nociva, sine justâ causâ danda non sunt.

Prior Pars patet ex locis, quibus alibi ostensum est, sine justâ causâ à Lege non esse dispensandum. Posterior patet ex C. 16. De Cler. non Resid. & C. 9. De Decim. quæ docent revocanda Privilegia, quæ sunt nimium nociva.

REGULÆ RATIO. Prioris generis Privilegia sunt perpetua à Jure Dispenfatio: at Dispenfatio à Jure Nemini sine justâ causâ danda est; sicut nec Jus sine justâ causâ constituendum. Privilegia verò Posterioris generis à majori justâ causâ exigunt, cum injustum sit, ut sine sine justâ causâ sibi vel alii Quis noceat.

REGULA IV.

Quando Privilegium Superioris Dignitatis Inferiori communicatur, ita communicandum, ut Superiori sua supereminetia conservetur.

Colligitur è Cap. 6. De Privileg. in VI.

Hinc Abbatibus non est concedendus Episcopatum Ornamentorum usus, in his Cætibus, in quibus Episcopi suis utuntur. *ibid.*

REGULA V.

Qui similem cum aliis vitam suscipiunt, simili debent gaudere Privilegio; ac è contrâ.

C. 3. De Privileg.

Hinc Privilegiatorum Confratres, qui ad illos non omnino se transferunt, illorum Privilegiis non plenè potiuntur. Cap. 32. *ibidem.*

TITULUS VIII.

Circâ Quæ versetur Privilegium? & de Quibus id exprimat in Canone?

REGULA I.

Circâ eadem Privilegia versantur, circâ quæ Leges.

REGULA II.

Quæcumque præscribi possunt, ex Privilegio concedi possunt, et si Quædam nequeant præscribi, quæ ex Privilegio haberi possunt.

Exceptionis exempla leguntur Cap. 11. 12. De Præscr.

REGULA III.

Quæ dicuntur in Canone ex Privilegio concedi posse, hæc sunt.

I. Jurisdictionis tam Contentiosa, quam Voluntaria, tam Criminalis, quam Civilis, Cap. 12. De Excess. Præl. C. 9. De Offic. Ordin. C. 13. De foro competenti.

Hinc cognitio Causarum Matrimonialium, injunctio Penitentiarum publicæ, Indulgentiarum Concessio, aliaque ejusmodi, quæ ad Episcopos Jure Communi pertinent, ex Privilegio aliis competere possunt; hinc Clericorum Capitulo servientium correctio & punitio, quæ

quæ Jure Communi ad Episcopum spectat, ex Privilegio ad Capitulum pertinere potest erga Diocesanos.

II. Jura Episcopalia & Parochialia erga Parochianos *Cap. 16. 17. De Excessibus Prælat. Cap. 18. 19. De Præscripti.* Si enim, dum alii his juribus subduntur, ab his eximamur, exemptio nostra est Privilegium. Hinc, cum Jus Episcopale sit, ut Diocesanos ad Synodum venire cogat; Regulares, qui ab hoc Jure eximuntur, Privilegiati sunt. Cum Jus audiendi Parochianorum Confessiones, aliaque Sacramenta Parochianis ministrandi, Parochiale sit, quibuscunque concessum est, ut ab alio Sacramenta recipere possint, quam à Parocho, Privilegium acceperunt. Plurima possent afferri exempla alia, quæ *cit. Cap. 1.* aliaque non pauca subministrarent, sed allata sufficiunt.

III. *Cap. 9. De Offic. Ord. in IV.* Vacantium Ecclesiarum fructus, ex speciali Privilegio pertinere possunt Prælati, quibus subjectæ sunt; Idem die de spoliis defunctorum illarum Rectorum.

IV. *Cap. 21. 22. DIST. XCIII.* Vestes Sacræ, ut Compagæ, & Mappulæ, quibus Clerici uti non possunt sine Privilegio ab Apostolica Sede concessio: dicendum idem de Pallio, quò in Divinis uti non licet nec Episcopis, nec Archiepiscopis, nec aliis Papæ Inferioribus, sine speciali Sedis Apostolicæ gratia: *tota DIST. C. totus TITULUS De Usu & Autorit. Pal.*

V. Sacra Ordinum Officia erga Monachos, qui Solitariam Vitam vovent & vivunt; ad ea enim vocari nequeunt sine concessio à Papâ, vel ab Episcopis Privilegio. *C. 9. &c. CAUS. XVI. QUÆST. I.*

VI. Electio ad Abbatiam vel ad Episcopatum. *Cap. 39. CAUS. XVI. QUÆST. I.* Monasterio siquidem concedi potest, quod illius Abbas eligi nequeat sine Regali Provisione, quòdque Electus Abbas non possit ad Episcopatum prochi.

VII. Ut omnia uno verbo comprehendantur, ex Privilegio concedi posse in Canone dicuntur quæcunque res, circa quas in Corpore Juris extant concessa Privilegia, quæ colliguntur in *TIT. De Privilegiis in Corpore Juris clausis.*

REGULA IV.

Non extat in Jure Privilegium, quo Quis possit cum Excommunicatis communicare & sine Excommunicatione manus violentas in Clericum injicere. *C. 8. De Sent. Excommunic.*

TITULUS IX.

De Pertinentibus ad Privilegiorum Formam.

REGULA I.

Concessa aliter, quam Scripto, Privilegia valent. *C. 7. CAUS. XXV. QUÆST. II.*

REGULA II.

Nulla alia in Jure reperiuntur, quæ ad Privilegiorum Formam quodammodo pertineant, quam ista; Data, Indictio, Charta, Encaustum, Scriptura, Sigillum, Locutiones, quibus exprimuntur; circa quæ nihil aliud docet, quam quod continent sequentes Regulæ.

C. 6. De Fide. Instr.

REGULA III.

Falsitatis suspecta habentur Privilegia, vel falsam ut invalida habentur.

I. Si consumpta fuerint in Indictionis annotatione, ubi falsitas facilius deprehendi potest, vel si in eo loco sit ratura. *ibidem.*

II. Si Scriptura appareat recentior, Charta verò sit vetustissima; *ibidem.*

III. Si aquâ infectum videatur Encaustum, ut Scriptura recens, antiqua appareat. *ibidem.*

IV. Si enormis sit in Sigillo fractura, vel si Imago non conveniat Privilegium Concedenti, vel si Sigillum Chartæ subjunctum videatur. *ibidem.*

V. Si manu publicâ non sit confectum. *ibidem.*

VI. Si Nomen proprium Concedentis cerò legi non possit, vel quia deletæ sunt Litteræ præcipuæ, vel aliâ de causâ. *ibid.*

REGULA IV.

Si Privilegium Exemptionis sit totale, & de Ecclesia agitur, his & similibus loquendi modis exprimitur.

C. 10. De Privileg. in VI.

1. Ecclesia Exempta sit Libera, vel libertate Ecclesiæ Romanæ potiatur. 2. *Beati Petri* juris existat, ad jus & proprietatem Ecclesiæ Romanæ, vel ad illam specialiter, vel sine medio, vel simpliciter pertineat. 3. In hac prærogativâ gaudeat speciali. 4. Ad perceptæ Libertatis Indicium, Ecclesiæ Romanæ Census solvat annum. 5. Episcopus non audeat in illâ Cathedralam collocare, imperare, vel Ordinationem facere. 6. Hujus Ecclesiæ Clericos in proprios & speciales Subjectos Ecclesiæ Romanæ suscipimus.

REGULA V.

Si Privilegium hujusmodi parziale sit, his & similibus concipitur loquendi modis. *ibidem.*

In tali re vel articulo exempta sit Ecclesia, ut, verbi gratiâ, Censuris Ordinarii non subjiciatur: idque locum habet, et si addatur Clausula de solvendo annuo Censu Ecclesiæ Romanæ, ad perceptæ Libertatis indicium. Hæc enim Clausula restringenda est ad præmissum Libertatis articulum.

Cætera, quæ ad Formam Privilegiorum spectare possunt collecta sunt, in *TIT. De Interpretatione Privilegiorum.*

TITULUS X.

Quid Privilegia efficere possint, vel non possint?

REGULA I.

Quidquid à Privilegiato exigitur contra Privilegii sui tenorem, id licitè denegat, et si à Superiore petatur.

Cap. 5. De Excess. Prælat.

Hinc, si quid Episcopi ab Abbatibus exigunt contra Libertatem Ordini suo à Summis Pontificibus concessam, Abbates denegare possunt.

REGULA II.

Sententia legitimo Privilegio contraria, non valet.

C. 7. Eod. TIT.

Hinc, si qui Clerici vel Regulares à dimidio procurationis ob Visitationem debitæ eximerentur, atque Censuris ferirentur, à Superioribus ex eo solo, quòd nolunt integram persolvere, nulla foret Sententia. Infertur ex *citato Cap. 7.*

REGULA III.

Singulorum Privilegia Legem Communem facere non possunt, si vè quod eodem recidit, Privilegium Personale ad Jus Commune trahi non potest.

Cap. 39. CAUS. XVI. QUÆST. I. C. 2. CAUS. XXVI. QUÆST. II. GRATIANUS post C. 16. CAUS. XXV. QUÆST. I. C. II. De Concess. Præb.

REGULA IV.

Ut Legi, sic Consuetudini Universali derogare potest Privilegium,

C. 7. DIST. C.

REGULA.

REGULA V.

Exemptio ab Ordinarii Jurisdictione non efficit, ut si Exempti publice delinquant, vel Privilegiorum metas transgrediendo, vel non concessas Immunitates sibi vindicando, ab Ordinario corrigi ac coerceri nequeant.

C. 10. 11. De Privil.

REGULA VI.

Quidquid fit contra alicujus Privilegium, ab alio, quam ab eo, qui Privilegio renuntiare vel derogare potest, rescissioni obnoxium est.

C. 10. De Elect.

REGULA VII.

Cessante Causa Privilegii, non cessat jus acquiritum illa durante.

C. 6 De Excomm.

Hinc, Impubes, qui incidit in Canonem, si quis suadente, absolvi potest ab Ordinario etiam post pubertatem. Idem dicendum videtur de Religioso, qui post lapsum in hujusmodi Excommunicationem, & ante obtentam illius Absolutionem invalide Professus declaratur, atque ex Regulari Statu egressus, ab incurfa Excommunicatione absolvi petit.

REGULÆ RATIO: In Casu isto non attenditur tempus, quo Absolutio petitur, sed tempus, quo commissa est culpa.

REGULA VIII.

Privilegii Autoritas circa rem in ea contentam, contrariæ Testium Depositioni, circa eandem rem, præferenda est.

C. 13. De Prescript.

REGULA IX.

Ut inanes rejiciuntur Litteræ Privilegiis contrariæ, nisi de iis mentionem fecerint.

C. 20. De Sent. & Re Jud.

REGULA X.

Non retractatur Sententia Privilegio adversa, ob repertum postea Privilegium, secus, si ex negligentia Procuratoris ostensum non sit.

C. 21. De Sent. & Re Jud. C. 2. De in integr. Restit.

REGULA XI.

Privilegium, contra quod sciens Judex judicat, tanquam reprobatum habetur, fitque nullius vis, si irreformabile sit latum judicium.

C. 21. De Sent. & Re Judic.

REGULA XII.

Privilegium non derogat Conventioni, nisi de illâ mentionem faciat; idem de omnibus dicendum, quæ in facto consistunt.

C. 3. De Decim.

REGULA XIII.

Pendente circa Privilegium lite, Qui in illius est possessione, in eâ relinquendus est, usque ad Definitivam Sententiam.

C. 1. Ut lite pend.

REGULA XIV.

Privilegium post Præscriptionem inceptam obtentum, illam inutilem facit.

C. 19. De Prescr.

REGULÆ RATIO: Vel enim consummata est Præscriptio, quando obtinetur Privilegium, & tunc ipsa Privilegii impetratione Præscriptioni renunciatur; vel non est consummata, & tunc impetratione Privilegii interruptitur Præscriptio.

TITULUS XI.

Quomodo Interpretanda Privilegia?

Ad dilucidam hujus Quæstionis solutionem, supponendum inter Privilegia, nonnulla esse, quæ Nemini præjudicant; quedam, quæ Concedenti tantum sunt onerosa; alia, quæ aliis, quam Concedenti nocent; alia denique, quibus restituitur Jus Commune per Derogationem Consuetudini huic Juri contraria.

REGULA I.

Privilegia Nemini nociva, vel soli Concedenti, sunt largissimè interpretanda.

Hinc, Beneficium Principis est largissimè interpretandum. Cap. 16. De Verb. signif. In Beneficiis plenissima est interpretatio facienda. C. 22. De Privil. Idem dicendum de Privilegio Jus Commune partim restituyente. C. 18. De Verb. signif. Idem quoque de Privilegio Divino Cultui favente. C. 30. De Privil. Hinc de his Privilegiis intelligendum est, quidquid de favorabili Privilegiorum Interpretatione in Jure Canonico habetur: idèoque ad illa non extendendum, quod circa strictam Privilegiorum Interpretationem mox collecturi sumus.

REGULA II.

Privilegia Aliis, quam Concedenti onerosa, strictè interpretanda sunt, atque, quoad fieri potest, restringenda; idem dicendum de Privilegiis utilitati publicæ contrariis.

C. 16. 17. 18. 19. De Privil. C. 41. De Conc. Præb.

Hinc Privilegia ad Jus Commune revocanda, sive quod eodem recidit eo sunt interpretanda modo, quo à Jure Communi minus recedant. C. 18. De Censu. C. 31. De Privileg. C. 6. De Consuet. C. 10. 19. De Privil. Cap. 30. De Privil. Cap. 17. De Verborum signif. C. 7. 8. De Privil.

Hinc Privilegia ista de Casu in Casum, de Persona in Personam, de Loco in Locum, de Re in Rem non sunt extendenda. Hinc non censetur concessum, nisi quod in Privilegio exprimitur. Hinc Clausula, *Salvo aliorum jure*, censetur subintellecta, nisi aliàs fiat inutile Privilegium. Hinc Privilegia, quæ à servando Interdicto in parte eximunt, sunt restringenda, quantum patitur Privilegiorum Textus.

REGULA III.

De sensu Privilegii ex illius tenore judicandum.

C. 9. De Sepulturis docet, quod in quibusdam Privilegiis Clausula *salvo aliorum jure* apponi solear. Praterèa in plerisque Privilegiis, quæ in Corpore Juris clauduntur, inserta est, undè inferre fas est, illam subintelligi, cum non apponitur.

REGU.

REGULA IV.

Ecclesia non censetur Exempta ab Ordinarii Jurisdictione ex eo, quod Ecclesie Romanæ Census solvat; nisi in Instrumento Census illum in indicium libertatis perceptæ solvere dicatur. C. 10. De Privil. in VI. quæ Clausula denotat plenam Exemptionem, nisi subjungatur concessæ quoad unum alterumve libertati.

REGULA V.

Qui cum rebus suis sub Papæ Protectione suscipitur, non ideo Ordinarii sui Jurisdictioni subtrahitur.

C. 18. De Privileg.

REGULA VI.

Ubi majus concessum est, ibi minus concessum esse videtur, sive, Quod in majori conceditur, licitum videtur in minori.

C. 27. De Dec. C. 13. Qui Filii sint Legiti.

Restringenda Regula ad Casum, in quo plus continet quod est minus; nempe quando agitur de rebus ejusdem ordinis & generis, nec aliunde justæ urgent rationes, quæ suadeant minus exceptum esse, quales extant, quando Privilegium nimium nocivum fit, si minus majori jungatur.

Hinc in Privilegiorum Materia non valet ratiocinium à pari; imò nec à majori, nisi in Casu mox expresso. C. 9. de Privil.

REGULA VII.

Ab eo est facienda Privilegii interpretatio, à quo concessum est, idque tunc maximè, quando timendum videtur, ne minùs, sanè intellectum ad abusum trahatur.

C. 12. De Jud. C. 23. De Verb. Signif. C. 24. De Privil.

Hinc Sedis Apostolicæ Privilegia ab illâ sunt interpretanda.

REGULA VIII.

Privilegia eo modo interpretanda sunt, quo valeant potius, quàm pereant.

C. 25. De Verb. Signif. C. 6. De Fide Instr.

Hinc, cum Privilegium esse nequeat Confirmatorium & Donatorium circa eandem rem, ita interpretandum, ut sit partim Donatorium, partim Confirmatorium. Hinc rejiciendæ interpretationes. C. 30. De Privil. quibus admittis, Privilegia nihil indulgent.

REGULA IX.

Privilegia interpretanda sunt secundum Multitudinis sensum Regionumque eorum, quibus data sunt, Consuetudinem.

Cap. 3. De Consang.

Hinc aliàs si indulgeretur alicui Nationi. Cap. 3. Cit. ut in Sexto Gradu Consanguinei invicem conjungi possent, hæc Indulgentia intelligenda erat tantum de iis, qui in Sexto utrobique erant, non de iis, quorum alter in Sexto alter verò in Secundo, vel Tertio, quando Consuetudo terræ erat, ut separarentur qui juxta unam Lineam in Sexto erant, & juxta aliam in Tertio.

REGULA X.

Non sunt ita interpretanda Privilegia, ut plus dispendii, quàm utilitatis afferant Privilegiatis.

C. 33. De Privil. C. 6. De Elect. C. 61. De Regul. in VI.

REGULÆ RATIO. Quæ in favorem alicujus introducta

sunt, in ejusdem læsionem redundare non debent.

C. 25. De Verb. Signif.

REGULA XI.

Privilegium in quo quidpiam conceditur juxta præteriti temporis morem, non conditionaliter, sed causaliter est intelligendum; id est non judicandum, illud concedi si talis fuerit temporis præteriti mos, sed potius, quia talis est,

REGULA XII.

In Privilegiis verbum generale indefinitè prolatum ad futurum extenditur.

Cap. 22. De Privil.

REGULA XIII.

Quoties plura extant circa idem Privilegium Rescripta Priora, si obscura sint, per Posteriora sunt interpretanda.

C. 25. De Verb. Signif.

REGULA XIV.

Quando ea, quæ in Privilegiis continentur, pendunt ex Locorum Consuetudine, interpretanda sunt juxta Locorum, in quibus degunt Privilegiati, Communem Usus.

C. 9. De Sepult.

REGULA XV.

Quando Privilegium ad petitionem illius, qui accipit, conceditur, ex Forma petitionis, quæ in ipso declaratur, explicari potest, si obscurum sit.

C. 6. De Fide Instrum.

Cæteræ, quæ ad Privilegiorum interpretationem pertinent, Regulæ collectæ sunt in Titulo De Formâ Privilegiorum circa Locutiones, quibus Privilegia conspiciuntur.

TITULUS XII.

Quomodo servanda sint Privilegia

REGULA I.

Circâ Privilegiorum Observationem Quinque attendenda potissimum sunt.

I. Autoritas Concedentis. C. 2. 5. CAUS. XXV. QUÆST. II.

Hinc Privilegia à Conciliis, quibus præfuit Spiritus Sanctus, quorumque Canones totius Mundi reverentiâ consecrati sunt, præ cæteris servanda sunt, nec in fraudem illorum ferendæ sunt Sententiæ. C. 26. De Privilegiis. Idem dicendum de iis, quæ Universalis Ecclesie consensu firmantur, nec non de illis quæ, Veneranda concessit, & probavit Antiquitas. Hinc Metropolitanorum Privilegia ob totidem causas illæsa manere debuissent, sed præcipuè Privilegium celebrandi Concilia, Majoraque suæ Provinciæ in illis judicandi, aliavè tractandi Negotia. Hinc Privilegii Apostolicis deferri debet. C. 16. De Privil.

II. Utilitas Rei Concessæ. Cap. 2. Cit. in fine, ut in Correct. Rom. C. 9. ibidem.

Hinc servanda sunt Monachis Privilegia, quibus vel ab audiendâ in Parochiis suis Missâ, aliisque Officiis, vel à solvendis Temporalibus Juribus ab aliis, Parocho vel Episcopo debitis eximuntur; Prius siquidem Solitariæ Monachorum Vitæ favet, removens ab illis, quam fugiunt, Dispationis, vel Divagationis materiam; Posterius, quam vovent, honorat paupertatem.

Hinc

Hinc etiam servandum est, concessum Clericis, ut & Monachis, Privilegium Canonis, quo conservatur Ministris Dei præcipuisque illius debitus honos.

III. *Privilegiati merita.* C. 2. De Privilegiis EXTRAV. COMMUN. in quo CLEMENS V. declarat ob merita PHILIPPI PULCHRI, & Prædecessorum suorum, nec non & Francorum, se nolle Regi, vel Regno, vel Regnicolis præjudicari per EXTRAVAG. *Unam Sanctam.* C. 1. EOD. TIT. in quâ BONIFACIUS VIII. definit, omnes Reges in Temporalibus Romanæ Ecclesiæ subesse.

Hinc concessa Franciæ Regibus Privilegia, ne Censuris ferri queant; ne Interdicto subijci possit illorum Regnum; ut in Regionibus Bello quæsitis, sicut in Regno suo, ad Consistorialia Beneficia nominet; adeo servanda sunt, ut revocari nequeant, nec illis derogare fas sit. Cujus Ratio: hujusmodi Privilegia oneroso titulo acquisita sunt, nimirum insignibus erga Ecclesiam Romanam beneficiis: injuste ergo violantur.

IV. *Gravia, quæ ex injustâ Privilegiorum violatione sequuntur incommoda.* (C. 4. 7. 10. CAUS. XXV. QUÆST. II.) quorum in Canone ista exprimuntur. *Prelatus, qui data à Prædecessoribus Privilegia non servat, Eversor est, non Constructor, exemplo suo Successores docet, ut quæ concessit, dissolvant, injuriam sibi ipsi facit, cui successit, inhonorans.*

V. *Privilegiorum Verba, tenor, & Concedentis intentio;* circa quæ docet Jus Canonicum, non esse à Verbis Privilegiorum recedendum, dum clara sunt. C. 8. 12. De Decim. C. 7. De Privileg. nec à Concedentis intentione, quando manifesta est; eoque Casu Privilegium integrè servandum.

Hinc, cum per Labores Monachorum intelligatur tam Cultura terrarum Novalium, quam Antiquarum, non sunt cogendi, ut de antiquis Decimas solvant, si à Decimis laborum suorum sunt exempti. Hinc etiam cum evidens sit illum, qui Decimas simpliciter concedit, dare velle quidquid nomine Decimæ intelligitur, nomineque isto intelligi tam futuras, quam præsentis, tam Novales, quam Antiquas Decimas, ab hujusmodi Privilegio, quo Decimæ sine restrictione dantur, non sunt excipiendæ Decimæ vel futuræ, vel novales; Exemplum prius habetur in C. 12. De Decim. posterius legitur in C. 27. EOD. TIT. Hinc Privilegiorum limites nec à Privilegiatis, nec ab aliis transgrediendi sunt. C. 1. De Privil. in VI. Hinc Inferior non tenetur obedire Superiori aliquid exigenti vel percipienti contra tenorem sui Privilegii. C. 5. De Excess. Præl.

REGULA II.

Privilegia, quæ non sunt manifestè nulla, nullo modo sunt violanda, maxime si Ecclesiis, vel Episcopo, aut Monasteriis, concessa fuerint.

C. 2. 20. CAUS. XXV. QUÆST. II.
Hinc non licet Episcopo excommunicare Communicantes cum Religiosis, quibus indultum, ne ab ipso excommunicari queant; hoc enim modo indirectè violaret concessum his Religiosis Privilegium. C. 26. De Privil.

REGULA III.

Sicut Privilegiati non sunt frustrandi Privilegiorum suorum effectu, ita jure suo contenti, debent non impedire justitiam aliorum

C. 6. De Privil. in VI. C. 10. De Privil.

REGULA IV.

Qui Privilegii conditionem non implet, illius fructu gaudere non debet.

C. 12. De Cler. non Resid.

Hinc Canonici non gaudent Privilegio Clericorum non residentium Studiorum causâ, si alibi morentur, quam in Locis, ubi sunt Studia Generalia. *ibidem.*

REGULA V.

Gratiæ, quæ si ad consequentiam traherentur, in fraudem Canonum justorum fieri possent, semel executioni mandari possunt, sed ne, in posterum fiant, impediendum.

C. 11. De Concess. Præb.

Hinc, cum Privilegium, quo cuidam conceditur Potestas conferendi Beneficium primò vacaturum, si ad consequentiam traheretur, concedi posset in fraudem Canonis saluberrimi, quo Beneficia promitti prohibetur, antequam vacent, servari semel potest, sed impediendum, ne hujusmodi Privilegia in posterum concedantur, *ibid.*

REGULA VI.

Si concessam sibi Indulgentiam non servat Privilegiatus, alii servare non tenentur.

C. 22. De Præb.

Hinc, si Capitulum, cui Papa concessit Privilegium de non excedendo certo numero Canonicorum, non servat, Papa illud servare non tenetur; Quod de hoc, post abrogata Mandata Apostolica, factò inutili Privilegio in exemplum adducitur, ad alia, quæ adhuc vigent vel vigere possunt, extendendum est.

TITULUS XIII.

Quibus modis amittatur Privilegium?

REGULA

Quibus modis acquiritur Privilegium, iisdem amittitur.

C. 1. De Reg. Juris. & C. 22. De Præbend.

Hinc amittitur Privilegium Canone, vel Rescripto, vel Consuetudine, vel Præscriptione sibi contrariis; Hinc etiam si Præscriptione id fiat, & agatur de Privilegio, quo quis Exemptus Sedi Apostolicæ immediate subijcitur, centenaria debet esse Præscriptio. C. 4. De Confirm. utili vel &c.

Sed præter istos sunt alii, nempe 1. *Renuntiatio*, tacita vel expressa; Tacita, quando à Privilegiato fiunt actus contrarii Privilegio, vel patitur ab aliis fieri. Hinc Renuntiatio tacita semper reperitur in Præscriptione, cum non acquiritur nisi alterutro modo. C. 8. De Constitut. Expressa, quando Privilegiatus verbo vel scripto declarat, se Privilegio suo uti nolle. Qui modus tamen locum non habet in Privilegiis, quibus Membra gaudent propter honorem Corporis: his enim facta à Membris renuntiatio non valet. C. 12. De Foro Compet. C. 36. de Sent. Excomm.

2. *Abusus Privilegii*; qui enim eo abutitur, illud amittere meretur; idem dic de Usurpatione juris non concessi, quod de Privilegii abusu. C. 7. DIST. LXXIV. C. 63. CAUS. XI. QUÆST. III. C. 11. 24. De Privilegiis.

3. *Enormia Crimina* Clericum exuunt Privilegio Fori & Canonis, si in his deprehendantur. C. 22. CAUS. XXV. QUÆST. II. C. 27. De Privileg. C. 23. 35. De Sentent. Excom. C. 16. De Vita & Honest. Eadem quoque amittit, si ut Laicus incedens in delictis deprehendatur.

4. *Derogatio*, quæ pars Privilegii, vel usus amittitur, quæque sit vel à Concedente, vel à Confirmante, vel à Possessore; ab isto, si tale sit, cui renuntiare possit; ab Aliis, nisi titulo oneroso comparatum fuerit. C. 8. De Rescript. in VI. C. 1. De Pænis in VI. C. 18. De Præscript.

5. *Sententia Arbitri, vel aliis Judicis.*

6. *Cessatione causæ.*

7. *Si maxime damnosum fiat.*

Notandum circa vias sive modos, quibus dictum est, amitti Privilegia, unam & alteram tantum esse, quæ non cesset ipso facto, nempe abusum, & cessationem causæ; sunt enim duntaxat motiva illa revocandi.

Singula

Singulos hos Privilegiorum amittendi modos GLOS-
SA his Versibus comprehendit.

*Indultum tollit Contemptus, Crimen, abusus,
Oppositum factum, damnnum, tempus variatum.*

Per *Contemptum* intelligit Renuntiationem tacitam
vel expressam: Distinguit *Crimen ab abusu*: licet abusus
sit quodque Crimen; & non immerito, quia sunt
Crimina, ut inferius in Quæstionibus dicitur, quibus
ipso facto cessat Privilegium; abusus verò non privat
ipso facto, sed meretur tantum, ut quis eo privetur.
Per *Oppositum factum* intelligi potest actus contrarius
Privilegiati, quo etiam unico cessat Privilegium, quia
continet renuntiationem tacitam; vel Actus contra-
rii illorum, quos Privilegium lædit, qui Actus plures
esse debent, & durare per 40. annos pacificè, non
conquerente Privilegiato, & sine interruptione. Prop-
ter *damnnum* non perimitur ipso facto Privilegium, sed
causa iusta est illud revocandi. Idem dicendum de *tem-
pore variato*, hic modus idem est ac cessatio causa.

Iis modis, quibus amitti potest Privilegium, unum
adhuc adicere licet, nempe *ipsam jacturam Instru-
menti Privilegium continentis*, si ipsa jactura probari
nequeat, nec Testibus Deponentibus se legisse ea, quæ
continebat, nec scriptis Instrumentis de illo mentionem
facientibus, & de iis, quæ concedebat.

TITULUS XIV.

De Privilegiorum Innovatione.

REGULA I.

Non alii in Jure Canonico exprimuntur Ca-
sus, in quibus innovandum sit Privilegium, quam isti.

1. Si deperdat, & per Testes probetur deperditio,
atque etiam per eosdem testimonium de illius tenore
feratur.

2. Quando iustus est timendi locus, ne pereat Pri-
vilegium, C. 4. de *Confirm. utili*, ut, cum nimia vetu-
tate jam quasi consumptum est, vel cum scriptum
est, vel insculptum in materia, quæ facile consumi-
tur, qualis vetus papyrus, quale etiam lignum com-
mune, vel cum mittendum est ad Judicem per vias
discrimine plenas, quo casu Judex Commissariis ali-
quibus injungere debet, ut illud diligenter inspiciant,
& illius tenorem fideliter transcribentes sub sigil-
lis suis transmittant.

REGULA II.

Privilegii Innovatio nec addit novum jus, nec
confirmat vetus, sed tantum conservat.

Cap. 13. de *Privil.* C. 4. de *Confirm. utili*.

Nota obiter, duplicem distinguendam Innovatio-
nem; aliam, quæ fit, quando Privilegium transcribi-
tur, aliam, quæ fit, quando concessum jam Privilegium
de novo datur; de Priori loqui C. 12. de *Privil.* & C.
4. de *Confirmatione*; de Posteriori C. 13. de *Privile-
giis*. Regulam primam Priori tantum convenire; se-
cundam verò, utrique.

REGULA III.

Privilegii Innovationem petere possunt hi, quo-
rum interest, eamque à Concedente.

C. 13. de *Privilegiis*.

Hinc, si pendente lite, alterius Partis interfit, ut
Privilegium innovetur, innovationem petere potest.
Ibidem.

TITULUS XV.

De Usurpatoribus Privilegiorum ac de eorum Con-
temporibus.

REGULA I.

Privilegiorum Usurpatores coercendi sunt, ne
ad talem usurpationem aliis via aperiatur.

C. 21. DIST. XCIII.

Tom. I.

REGULA II.

Coercendi sunt ab Ordinario Exempti, qui
Immunitates non concessas, tanquam concessas;
temerè sibi vindicant.

C. 11. de *Privileg. in integr.*

REGULA III.

Ecclesiastica Privilegia Calcantes, Sacra Corpo-
ris Christi Communionem privandi sunt;

C. 24. CAUS. XII. QUÆST. II.

REGULA IV.

Privilegiis propriis privandus est, qui aliena con-
temnit.

C. 4. de *Privil.*

TITULUS XVI.

De Privilegiis clausis in Corpore Juris.

REGULA.

Non alia sunt in Corpore Juris clausa Privile-
gia, quam ista.

I. Monachi à Lege Diocesana, sive à Juribus Tem-
poralibus Episcopo solvendis eximuntur. C. 34.
CAUS. XVI. QUÆST. I. C. 18. de *Offic. Ord.*

II. Prædecessores Hadriani omnibus ferè Religiosis
concesserant, Cap. 10. 34. de *Decimis*, Decimas Labo-
rum suorum; Hadrianus hoc Privilegium restrinxit
ad Cistercienses, Templarios, Hospitalarios; Cæte-
ris verò indulsit tantum Decimas Novalium, quæ pro-
priis manibus excolunt; hanc restrictionem ab Ha-
driano factam confirmavit Honorius III. verum Inno-
centius III. in CONCILIO GENERALI Privilegium Cis-
terciensium, aliorumque Regularium, qui similibus
gaudebant Privilegiis, eo modo moderatus est, ut
quoad terras jam possessas restaret incolume, sed ad
acquirendas non extenderetur.

III. Plerisque Privilegiatis circa Decimarum percep-
tionem, C. 2. de *Decim. in VI.* indultum erat, ut pro-
portione, quæ Veteres recipiebant, Novales perciperent,
nisi Veteres totaliter percepissent, quo casu medie-
tas Novalium sibi tantum debebatur: ab hac restric-
tione Cistercienses & Carthusiani excipiebantur.

IV. Speciali Privilegio concessum est Hospitalariis,
Cap. 10. de *Sepult.* ut in Ecclesiis suis sepeliant, qui in
illis sepeliri volunt. Idem Privilegium concedit Cle-
mens V. in CONCILIO VIENNENSI Clem. 2. de *Sepultura*.
Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, salvo jure
Parochorum.

V. Iisdem idem Papa concedit *ibidem*, ut invitis
Episcopis possint Confessiones audire, si ex Religiosis
à Prælati Regularibus sibi præsentatis nullum velint
ad audiendas Confessiones approbare. C. 15. SESS.
XXIII. derogat huic Privilegio CONCILIUM TRIDEN-
TINUM.

VI. Hospitalariis concessum est, Cap. 8. de *Privil.*
in 1. *Collect.* ut in eorum adventu semel in anno Di-
vina Officia celebrentur in Ecclesiâ interdictâ.

VII. Canonici Capellæ Ducis Burgundiæ à nullo
Episcopo nec Archiepiscopo Censuris ligari possunt,
Cap. 16. de *Privileg.* Idem Privilegium quàm-
pluribus Religiosis concessum erat, imò & multis
aliis, quoad quos restrictum ita est, ut Ordinario-
rum Censuris per Sententiam latis subjiciantur. C. 5.
de *Privileg. in VI.*

VIII. Fratribus Prædicatoribus & Fratribus Mino-
ribus concessum est, C. 30. de *Privileg.* ut cum Al-
tari viatico, ubicunque velint, celebrare possint. C. 12.
de *Privileg. in VI.* Idem dic de Episcopis, in quo-
rum honorem additur, quod possint per alios coram
se sibi facere celebrari.

Notandum, quod citato Cap. 30. de *Privileg.* prout
est in 5. *Collect.* Minorum tantum meminit, quodque
à GREGORIO IX. ad Prædicatores extensum est.

IX. Qui student Romæ Juri Canonico vel Civili, iisdem Privilegiis, quibus Studentes in Studiis Generalibus, potiuntur. *C. 2. De Privileg. in VI.*

X. Canonici à Capitulis missi ad vacandum Theologiæ in Studiis Generalibus, per Quinquennium Beneficiorum suorum redditibus gaudent. *C. 5. De Magistr.*

XI. Parochi eodem Privilegio gaudent per Septennium, si permittente Episcopo, illud tempus in Studiis Generalibus transigant. *C. 34. De Elect. in VI.*

XII. Patriarchæ *C. 23. De Privileg.* Cæteris Episcopis præminent; Constantinopolitanus Primum post Papam occupat locum; Alexandrinus Secundum; Antiochenus Tertium; Hierosolymitanus Quartum; post acceptum à Papâ Pallium suis Suffraganeis largiuntur, Crucem antè se deferri faciunt, ubique, exceptis Locis, in quibus adest Papa, vel illius Legatus Apostolicæ Legationis utens Insignis.

XIII. Anglis concessum dicitur, *C. 17. De Foro Compet.* Privilegium, quo citrà Mare pro Causis Pecuniariis conveniri non possint; idque à Sede Apostolicâ *Cap. 17. De Foro Competenti.* De hoc Privilegio tanquam de re certâ non loquimur, quia GREGORIUS IX. è quo *C. cit.* sumitur, de illo dubitare videtur.

XIV. *C. 1. Ut Lite pendente.* Eboracensi Archiepiscopo concessum erat ab HONORIO II. ut per totam Angliam Crucem deferre posset, quod ab ALEXANDRO III. confirmatum fuerat.

XV. *Clem. 2. De Privileg.* permittitur Archiepiscopo, ut per quævis Loca exempta Provinciæ suæ, Crucem deferre faciat, Populo benedicat, Divina privatim & publicè audiat, eademque celebrare in Pontificalibus possit, vel coràm se celebrari faciat sine Pontificalibus; eadem permittuntur Episcopo præter primum, quod sibi non convenit.

XVI. Sunt Abbates, quibus indultum est, *Cap. 3. De Privil. in VI.* ut, dum Officia Divina celebrant in Ecclesiis sibi pleno jure Subjectis, post Missarum Solemnia & Vespertinas ac Matutinas Laudes Populum solemniter benedicere possint, utque Conversis Monasteriorum suorum, super quos Jurisdictionem quasi Episcopalem exercent, Tonsuram conferre valeant Clericalem.

XVII. *C. 6. De Privil. in VI.* Abbatibus, tam non Exemptis, quam Exemptis, concessus est usus Mitræ, modò in Conciliis Provincialibus, quibus interesse debent, non Exempti utantur tantùm Mitris simplicibus albis ac planis; Exempti verò aurifriziatis, sine Laminis aureis, vel argenteis, & sine gemmis.

XVIII. Episcopis, *Cap. 4. De Sent. Excomm. in VI.* illorumque Superioribus indultum est, ne Censuris ipso facto incurrendis subjiciantur, nisi in Canonibus, quibus feruntur, exprimentur.

XIX. *C. I. CAUS. XVI. QUÆST. II.* omnibus Monachis datur licentia, ut Ecclesiarum suarum Presbyteros investiant, id est instituant: idque, ne inter Monachos & Clericos ab alio, quam à Monachis institutos, instigante Diabolo, discordiæ, dissensiones, & scissura fiant.

Verùm Privilegium istud revocatum vel potiùs temperatum videtur, *C. 6. ibidem,* adeò, ut qui in Ecclesiis Monachorum instituendi sunt Presbyteri, à Monachis eligantur, ab Episcopis verò probentur & instituantur, eoque temperamento, Monachis & Episcopo obnoxii facti Sacerdotes instituti, avocantur, ne hos vel istum lædant.

Ut utrumque locum conciliet GRATIANUS, Priorem de Ecclesiis pleno jure concessis interpretatur, Posteriorem de aliis; sed in neutro hujus distinctionis fundamentum apparet.

A verò forsan non aberraret, qui Caput illud de Ecclesiis, in quibus à Monachis & pro Monachis Officia Divina celebrantur, istud verò de Ecclesiis, in quibus pro Populo Divina fiunt, intelligeret; Quæstio siquidem in illo proposita, circà Ecclesias pro quiete Monachorum à Conciliis concessas, versatur; in isto

verò de solis Ecclesiis Parochialibus sermo fit; sed cum Prior suppositivus sit, non multùm curandum de illius cum Posteriori conciliatione.

XX. Extant Religiosi, quibus ab Apostolicâ Sede concessum est. *Clem. 1. De Privil. §. 2.* ut Familiaribus suis, Domesticis, aut Pauperibus in Hospitalibus suis degentibus, Sacramenta possint Ecclesiastica ministrare, ipsisque Privilegium à CONCILIO VIENNENSI conservatur, *ibid. & à CONC. TRID. C. II. SESS. XXV. De Regularib.*

XXI. Hospitalariis, Templariis, & Quibusdam aliis, tum Monachis, tum Canonicis, à Sede Apostolicâ indultum erat, ne quis, postquam professus erat, apud eos, ad alium Locum posset invitis iis, arctioris etiam vitæ obtentu, transire *C. 18. De Regular.* Privilegium istud ita interpretatur INNOCENTIUS III. ut illud destruere videatur, cum ad Jus Commune restringat, ait enim intelligendum esse de Casibus, in quibus ex levitate, vel ex temeritate in strictiorem transire quis vellet; hoc autem sic intellecto nihil conceditur Hospitalariis, quod Jure Communi sibi aliisque non concedatur.

Nihilominus inutile non erat Privilegium; hoc enim operabatur, ut duplici vinculo impedirentur Hospitalarii, aliique memorati, ne sine justâ causâ & sine maturâ deliberatione in arctiorem Religionem transirent; nempe vinculo Privilegii, & vinculo Juris Communis: Duplici exemplo id confirmari posset: Clausula, *appellatione remota,* etsi excludat appellationem frivolum, quæ Jure Communi excluditur, inutilis non judicatur. Votum quoque rei præceptæ, quamvis ad nihil novi obliget, inutile non censetur. *C. 7. De Regul.* docet Cistercienses fuisse ex illis Monachis, quibus id genus Privilegii concessum erat.

TITULUS XVII.

De Conservatoribus Privilegiorum.

REGULA I.

In toto Juris Canonici Corpore, prout etiam Concilium Tridentinum comprehendit tanquam præcipuam Septimi Decretalium Partem, non extant nisi Capita tria, quæ de Conservatoribus loquantur, nempe.

C. 1. & 15. De Off. Jud. Deleg. in VI. & C. 5. SESS. XIV. CONC. TRIDENT. de Ref.

REGULA II.

Non ab alio dabantur, in Jure, quam à Sede Apostolica.

REGULA III.

Conservatores dicuntur, qui ad Privilegia aliorum conservanda dantur.

REGULA IV.

Quæ circà Conservatorum Jurisdictionem docet Jus Canonicum, non sunt in usu, sed ipsis sola remanet Protectionis cura.

REGULA V.

Antè Constitutionem INNOCENTII IV. relatum, circà Conservatores habetur nihil in Corpore Juris Canonici: attamen de Conservatorum Commissionem INNOCENTIUS IV. loquitur, ut de re usitata, undè illam introduxisse non videtur. *C. 1. De Off. Deleg. in VI.*

REGULA VI.

Ob id solum dantur, ut à manifestis Injuriis & Violentiis Privilegiatos tueantur; in eo solo Munus & eorum Jurisdictionis consistunt.

C. 1. 15. De Off. Deleg. in VI.

Hinc conicere licet, quòd Privilegiati vexati à Judicibus Ordinariis, circà Privilegia sua, ad Summos recur-

recurrerint Pontifices, & Extraordinarios obtinuerint, qui ab hujusmodi vexationibus eos defenderent, ac promptissimè liberarent.

REGULA VII.

Quæ Judicalem exigunt Indaginem Conservatoribus expressè prohibentur; Interdicitur quoque illis, ne extrà Civitates vel Dioeceses, in quibus deputati sunt, procedant, nevé Quemquam à sine Dioecesis ipsius ultrà unam diatam trahant, nevé etiam vices suas cuiquam committant, exceptis Citationibus & Sententiarum Denuntiationibus, si primum ex his vetitis violetur, Conservator sit per annum ab Officio suspensus; Pars, quæ id procurat, Excommunicationem incurrit, à quâ absolvi nequit, nisi post integram expensarum solutionem, præterea, quod sit, irritum est, sicut & cætera prohibita, si violentur.

REGULA VIII.

Quibusvis Fidelibus hujusmodi Conservatores dantur, iis etiam, qui hocce præsidio non indigere videntur, quales Principes Supremi, sed præcipuè Personis Ecclesiasticis tam Sæcularibus, quàm Regularibus, nec non & Universitatibus & Hospitalibus.

C. 15. De Off. Deleg. in VI.

REGULA IX.

Quoad durationem, & nonnulla alia, Officium Conservatoris cum Delegati Officio convenit.

C. 15. De Off. Deleg. in VI. §. Officium.

REGULA X.

Conservator Conservatoris sui nullus esse potest: nec etiam cuiusvis sui Superioris, nisi de Rege Superiore agatur. Excluditur ab hac Commisione, Quicumque non est in Personatu vel suprâ constitutus.

C. 15. De Off. Deleg. in VI. §. Nullus.

REGULA XI.

Litteræ Conservatoriae, quibus permittitur tam Actori, quàm Reo, ut eligat Conservatorem, sive in Criminalibus, sive in Civilibus, sive pro Causis Familiarium suorum, sive pro suis, à CONCILIO TRIDENTINO abolerentur; respectu utriusque, quoad Criminalia; respectu Actoris tantum, quoad Civilia; respectu verò Rei ita restringuntur, quòd iis uti non valeat, nisi pro se, & duobus suis Familiaribus, quos propriis sumptibus sustentat, quòdque si à Reo electus Conservator Actori suspectus sit, vel inter Istum & Ordinarium de Competentiâ lis sit, non procedatur, antequàm per Juris arbitros super Suspensione vel Competentiâ fuerit judicatum.

C. 5. SESS. XIV.

REGULA XII.

Excipit à Decreto suo CONCILIUM TRIDENTINUM Universitates Doctorum, vel Scholarium Collegia, Regularia Loca, Hospitalia hospitalitatem actu exercentia, nec non istorum omnium Locorum Personas, id est Rectores. *ibidem*

TITULUS XVIII.

De exhibendis Privilegiis.

Circà Privilegiorum exhibitionem, Duo quæri possunt; 1. An qui voluerit uti Privilegio, illud exhibere teneatur? 2. An eo casu, quo exhibendum est, Originale exhibendum sit?

Tom. I.

REGULA I.

Quicumque Privilegium allegat in Corpore Juris non clausum, illud exhibere tenetur.

Colligitur 1. ex C. 1. De Elect. EXTRAVAG. COMM. Docet, non credendum Afferenti se in Officio, vel Gradu, vel Dignitate constitutum, nisi, quod asserit, legitimis ostenderit documentis; undè sequitur nec credendum Alleganti Privilegium, nisi illud exhibuerit.

2. Ex Can. 8. DIST. C. In eo S. GREGORIUS scribens Joanni Episcopo Ravennæ, asserenti à Prædecessoribus Papis singularia Privilegia circà Pallium accepisse, ait, oportere, ut illa ostendat, sibi concessa esse.

3. Ex Cap. 7. & 8. De Privileg. In iis enim præcipitur, ut ex tenore Privilegiorum, quæ emergunt, circà illa, dubitationes solvantur; undè consequens est, exhibenda esse ipsa Privilegia, si de illorum existentia dubitetur; cum sicuti tenor Privilegiorum probat, quid contineant, ita ipsa Privilegii Communicatio probat, illud esse concessum.

REGULA II.

Ipsum Privilegii Originale exhibendum est, nisi justà de causâ, autoritate Judicis, illud descriptum, post accuratum illius examen, pateat.

Regula inferitur ex C. 5. De Crim. falsi. Enumerat fraudes, quibus falsa Instrumenta cuduntur, hinc consequitur, ipsa Instrumenta, prout primum facta sunt, inspicienda esse, ut facilè dignosci possit, an sint legitima an suppositicia. Idem insinuat C. 7. & 8. De Privileg. cum ad ipsum tenorem Privilegiorum remittant, ipse autem tenor certò sciri nequeat, non inspecto Originali.

Exceptio colligitur ex C. 16. De fide Instrument. Tradit, Transumpta, autoritate Judicis facta, post diligentem ipsorum Instrumentorum inspectionem, propter vetustatem aliamvè justam causam, eandem autoritatem habere, ac Originalia.

Utraque Regula cum ipsa etiam exceptione, aliisque pluribus notatu dignis, legitur etiam in C. 7. De Privileg. in VI. Hæc enim habet. *Statuimus, ut ii, qui se asserunt per Privilegia seu Indulgentias Apostolica Sedis Exemptos, à Locorum Ordinariis requisiti, hujusmodi Privilegia vel Indulgentias, quibus se dicunt fortè munitos, ipsis Ordinariis, in Loco congruo & securo, aut aliquibus Prudentibus Viris omni suspitione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios Deputatis, intrâ terminum competentem pro Facti qualitate, ipsorum Ordinariorum aut Delegatorum suorum arbitrio, moderandum, justo impedimento cessante ostendere, ac ad legendum integraliter exhibere, nec non de articulis, de quibus Controversa fuerit, transcriptum tradere teneantur.* Integrum locum referimus, quia ad rem maximè accommodatus videtur, cum doceat 1. exhibendum Privilegium, si ab eo, cujus interest, exhibitio requiratur, 2. exhibendum ipsum Originale; id enim denotant hæc verba, *hujusmodi Privilegia... quibus se dicunt munitos, & circumstantiæ inferius notandæ.* 3. ipsi Transcripto fidem adhibendam, ubi de ipso Privilegio constat. 4. ut sine timore Originale exhiberi possit, cavendum de ipsius securitate. 5. exhibitionem faciendam non solum Ordinariis, sed etiam Deputandis ab Ordinariis. 6. præfigendum tempus ab Ordinario ut & à Delegato, intrâ quod Privilegia exhibeantur. 7. exhibendum totum, etsi de speciali articulo agatur, ut patet ex verbo *integraliter*, idque duplici ratione, 1. quia Præcedentia & Subsequentia possent articulum illum restringere. 2. quia ex ipsâ Privilegii Formâ, aliisque circumstantiis suprâ notatis, deprehendi possiet, ipsum esse falsum. GLOSSA in verbo *integraliter*.